

נוסח לא מתוקן

הכנסת הארבע-עשרה
מושב רביעי

פרוטוקול מס' 383

מישיבת ועדת הכלכלה
יום שני, כג' בטבת תשנ"ט, 11.1.99, שעה 10:30

נכחו:

חברי הוועדה: אי רובינשטיין - היו"ר
עי אלמלכ דהאמשה

מוזמנים:
חה"כ י' ביבי - סגן שר הדתות
חה"כ ת' חטיב
חה"כ ו' צאדק חאג' - יחיא
י' שמש - אפוטרופוס לנכסי נפקדים, משרד האוצר
ג' קרת - משרד האוצר
אי הורוביץ - משרד המשפטים
מ' תנורי - מנהל אגף רכישות בעלות ורישום
וסמנכ"ל, מינהל מקרקעי ישראל
אי אסטרחן - מתמחה בלשכה המשפטית

היועצת המשפטית: אי בנדלר

מנהלת הוועדה: לי ורון

קצרנית: ט' רם

סדר היום:

- א. הצעת חוק נכסי נפקדים (תיקון - שחרור נכסים מוקנים), התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת וליד צאדק חאג' - יחיא (פ/1967).
- ב. הצעת חוק נכסי נפקדים (תיקון - ועדי נאמנים), התשנ"ז-1997, של קבוצת חברי כנסת (פ/1525).

-4417-

א. הצעת חוק נכסי נפקדים (תיקון - שחרור נכסים מוקנים),
התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת וליד צאדק חאג'י-יחיא (פ/1967)

היו"ר אי רובינשטיין:

בוקר טוב, הישיבה פתוחה. אנחנו דנים בשתי הצעות חוק: הצעת חוק נכסי נפקדים (תיקון - שחרור נכסים מוקנים), של חבר הכנסת וליד צאדק חאג'י-יחיא, שהתחלנו לדון בה, והצעה שניה היא הצעת חוק של חברי כנסת בראשותם של תאופיק חטיב וטלב אלסאנע: הצעת חוק נכסי נפקדים (תיקון - ועדי נאמנים), התשנ"ז-1997.

אני מקווה שחברי הכנסת היוזמים את הצעת החוק השניה יגיעו לכאן, כי אני לא אקיים דיון בלי נוכחות חברי הכנסת היוזמים.

הצעת החוק של חבר הכנסת וליד צאדק, בלשונה הנוכחי, כפי שהוצגה, קובעת: "האפוסטרופוס ישחרר נכס מוקנה המצוי בתחום ירושלים, שסופח לירושלים לפי צו סדרי השלטון והמשפט (מס' 1), (התשכ"ז-1967 2), בתנאי שהנכס המוקנה מהווה פחות מ-50 אחוזים משטח חלקה".

אני הבינותי שהכוונה כאן קודם כל לקרקע פנויה, נכון? לא מדובר על קרקע שנמסרה למדינה לצורך שיכון או בניית בנייני ציבור.

ו' צאדק:

ודאי.

היו"ר אי רובינשטיין:

זה מדובר על כל אזרח ירדני, או רק מי שנמצא בארץ?

ו' צאדק:

מי שנמצא בארץ ונושא דרכון מזרח ירושלמי.

י' שמש:

לא הבנתי.

היו"ר אי רובינשטיין:

הכוונה היא כאן: תושב מזרח ירושלים שיש לו חלק בנכס...

י' שמש:

לתת לו את הנכס של האחרים. זה שנמצא בארץ הוא לא נפקד, אין לי איתו שום ענין.

ו' צאדק:

יש יורשים באותו נכס...

י' שמש:

זאת אומרת, אתה מגביל את זה רק לקרבת משפחה.

ו' צאדק:

לקרבת משפחה.

י' שמש:

כי יש לי בעיה עם נכסים, כפי שהצגתי בפעם שעברה.

היו"ר א' רובינשטיין:

חבר הכנסת צאדק יטביר למה הכוונה ומה המצוקה שהולידה זאת. הרי כל הצעת החוק הזו באה עקב פניות ועקב בקשות של תושבי מזרח ירושלים, כך אני מתאר לעצמי.

ו' צאדק:

קודם כל, כדי להסיר מעל כל ספק, לא מדובר כאן על רחביה. אני מדבר על מזרח ירושלים שסופח אחרי שנת 1967. יש חלקים מהאדמות שנמצאים בבעלות של קרובי משפחה: אחים, אחיות, חלקם נמצאים בארץ וחלקם נמצאים מחוץ לארץ.

כוונת החוק הזו - כשהם רוצים לבנות, או רוצים לעשות רפרצלציה, או רוצים לעשות כל דבר אחר, הם זקוקים לאישורים ולהוצאות מיותרות כדי להוציא את הענין הזה לפועל.

לכן, מה שאני מציע - אם בעל הנכס, שהוא שותף והשותפים שלו נמצאים בחוץ-לארץ, נחשבים נעדרים...

היו"ר א' רובינשטיין:

ויש להם 50% ומטה.

ו' צאדק:

ויש להם 50%, אם נמצאים בארץ 50%, אזי הנכס הזה ישוחרר לטובת היורשים, או לטובת בעלי הנכס. אם פחות מ-50%, המצב ישאר כקדמותו.

א' הורוביץ:

לא הבנתי עדיין למי אתה מציע לשחרר את הנכס: לנפקד או ללא נפקד.

ו' צאדק:

לנפקד שהוא נושא דרכון ישראלי.

היו"ר א' רובינשטיין:

אבל אין כאלה נפקדים.

י' שמש:

מי שנושא דרכון ישראלי, מי שישראלי, הוא לא נפקד.

היו"ר א' רובינשטיין:

זה היה פעם נפקד.

ו' צאדק:

כן, אבל החלק שלו בנכס הזה...

י' שמש:

אתה מתכוון לחלק של האח שלו בירדן.

מ' תנורי:

לגבי אותו מעמד של ישראלי שנמצא במזרח ירושלים, לגבי נכסיו, הוא לא נפקד.

הוא מדבר על תושב ירדני שהחלקים שלו במזרח ירושלים מוקנים לאפוסטרופוס. אני רוצה להסביר את העמדה שלו כדי שנדבר בשפה מקצועית. הוא טוען: לגבי נכס ש-50% ומעלה ממנו הוא של נפקד בירדן, לא לגעת בו. לגבי נכס ש-50% ומעלה ממנו הוא של תושב ישראל, לגבי אותם חלקים שהם 40% או 30% של תושב ירדן, אותו נשחרר.

כשהוא אומר לשחרר, הכוונה למי לשחרר? על פי דין, אני יכול לשחרר את הנכס למי שרשום בטאבו. נניח שמדובר באחמד - אני לא יכול לשחרר את הנכס למוחמד, שזה אחיו. הבעיה של שחרור היא למי לשחרר.

יכול להיות שכאן יש איזושהי תפישת עולם - האם ישנה אפשרות בהסכמת הנפקד לבנות מבלי לפגוע בנושא הבעלות.

היו"ר א' רובינשטיין:

איך אפשר לעשות זאת?

מ' תנורי:

זו בעיה, צריך לבחון אם הדבר אפשרי.

היו"ר א' רובינשטיין:

אני רוצה לשאול: במקרים האלה יש קרקע במזרח ירושלים, 50% ומעלה בידי תושב ישראל, אני מדגיש - תושב ישראל. פחות מ-50% בידי נפקדים שנמצאים בירדן, שיש איתה הסכם שלום, לא במדינה אחרת, הנפקדים בירדן מוכנים בכתב שזה יוקנה לבן משפחתם.

מ' תנורי:

אני רוצה לשאול האם ישנה אפשרות - אני שואל גם את האפוסטרופוס - על פי חוק השלום בין ישראל לירדן, יש סעיף שאתה מכיר אותו, שבו נאמר שכל עסקה שנעשית בין נפקד בירדן, מבחינתנו, לבין תושב מזרח ירושלים לאחר אוקטובר 1994, הוא יכול לתת לו את זה או במכירה בכסף או במכירה ללא תמורה, במתנה. העסקה הזו היא מבחינה חוקית אפשרית.

י' שמש:

בתנאי. אם הנפקדות נוצרה לפני הסכם השלום, אני לא יכול לעשות את זה.

היו"ר א' רובינשטיין:

זה אי הצדק המשוע. את זה חבר הכנסת וליד צאדק רוצה לתקן.

מ' תנורי:

זאת אומרת, לא במסגרת החקיקה שהוא מציע. למה אני מעלה זאת? אולי אפשר, הואיל ולפני 1994 הנכס הזה היה נפקד, הואיל ולא היה הסכם שלום עם ירדן, לאפשר שגם אדם שהיה נפקד לפני 1994, מבחינתנו הוא תושב ירדני, לא לראות אותו כנפקד ויהיה רשאי האיש בירדן, על פי מסמכים מוכחים, למכור לו או במתנה או בכסף, אפילו בצו ירושה.

היו"ר א' רובינשטיין:

זה מה שאני רוצה.

מ' תנורי:

נתתי לך כאן איזשהו קצה חבל, ולא במסגרת החקיקה.

א' בנדלר:

יש כאן למישהו את הסעיף הרלוונטי מהחוק של הסכם השלום?

היו"ר א' רובינשטיין:

הרי דיברנו על כך וחזרנו ודיברנו. לדעתי - והבעתי זאת אז בפני ראש הממשלה יצחק רבין זכרו לברכה - היה צריך לסדר את העניין הזה בהסכם השלום, והאמת היא שראש הממשלה התחבט בזה, ואז בא היועץ המשפטי לממשלה ואמר שזה סיבוך בלתי רגיל.

אני מסתפק בדבר מינימליסטי. זה בני אותה משפחה: לאחד יש מחצית הקרקע. מחצית הקרקע זה לבן-דודו, לאחיו, לקרובו, לדודו בירדן, שלצרכי העניין הזה בלבד של מתן מתנה, הורשה, מכירה, הוא לא ייחשב נפקד.

מ' תנורי:

נתתי את האפשרות לבחון את הדבר. מה שכן, הואיל וכאן יש את הנושא של ההדדיות, ועם ירדן הנושא של ההדדיות הוא לא קריטי כמו עם מצרים, מה זה הדדיות? הכוונה שנכסי ישראלים או יהודים, שהם תושבי ישראל, לגבי נכסים שנמצאים בירדן, האם צריך לשקול גם את הנושא של ההדדיות במקרה הזה.

היו"ר א' רובינשטיין:

מר תנורי, אני לא משחרר את הנכסים של הנפקדים בירדן, שיש להם ביפו, יש להם בירושלים המזרחית. אני לא מדבר על כך, אני מדבר על דבר מוגבל.

ועדת הכלכלה
11.1.99

מ' תנורי:

האם אתה רוצה להחיל את זה רק לגבי מזרח ירושלים?

היו"ר א' רובינשטיין:

כן, מכיוון ששם יש בעיה מיוחדת של נפקדות. אין הבדל, מבחינת הצדק והיושר בין 1994 ל-1967. איזה הבדל יש?

י' שמש:

לא, על כל ישראל.

מ' תנורי:

מה אומר יחזקאל שמש? הוא אומר: התיקון הזה רק מדבר על כל ישראל, וכאן, הזאיל ואנחנו מדברים על מזרח ירושלים, רוצים להגדיר את זה שלא יקרה מצב שתושב נפקד כלפי נכס שנמצא בחיפה או נמצא במקום אחר...

ו' צאדק:

הגבלנו את זה בצורה מאד חדה.

א' בנדלר:

אבל אין תסביר את ההבחנה הזאת?

היו"ר א' רובינשטיין:

אפשר להסביר מכיוון שהוא לא היה נפקד.

ו' צאדק:

מכיוון שזה אחרי 1967.

א' בנדלר:

נניח אותו נפקד במזרח ירושלים, יש לו נכס או זכויות בעלות בנכס שנמצא גם במזרח ירושלים וגם בחיפה לצורך העניין.

ו' צאדק:

אבל הגבלנו את זה לשטח שיפוט של מזרח ירושלים.

י' ביבי:

אני רוצה להסביר. אני יודע שאיחוד וחלוקה של נכסים במשך שנים זהו סיפור. כראש עיר, עשר שנים.

היו"ר א' רובינשטיין:

ותכניס את האפוסטרופוס, זה 30 שנה, אם בכלל.

י' ביבי:

כראש עיר טוב, לקח לי 12 שנה לעשות חלוקה כלשהי.

אתה, חבר הכנסת צאדק, ואני שותפים בקרקע. אני רוצה לבנות ואתה רוצה לבנות. מה עושים היום ומה אומר החוק? עושים תסריט, עושים חלוקה בעין, הולכים לבית המשפט ומקבלים תוקף לענין הזה.

על חלק גדול מהחלקות במזרח ירושלים, נגיד של דונם וחצי, שני דונם, שלושה דונם, אתה אומר שיש לך 40%, לו יש 60%, לך 60%, לו 40%, אתה לוקח מפה, אתה עושה חלוקה, אתה הולך לאפוטרופוס הכללי, הוא לא מתנגד בענין הזה, ואז בית המשפט מחלק: אתה מקבל את ה- 60% שלך וה- 40% שלו נשאר לנפקדים. מה כאן מסובך כל כך?

י' שמש:

כבר היו דברים מעולם.

י' ביבי:

יש לי היום חלקה עם המשפחה שלי, וכל מטר בעצם שייך לשנינו. מה אני עושה? הצעתי הצעת חלוקה של הקרקע, אני הולך לבית המשפט לקבל תוקף ואני מחלק זאת, מה הבעיה? רק צריך להגיד לאפוטרופוס שלא יתנגד.

י' שמש:

גם נציג לשכת עורכי הדין יסביר את זה.

היו"ר א' רובינשטיין:

מר שמש, אנחנו יודעים שיש דין של חלוקה מחדש.

י' ביבי:

חלוקה בעין.

היו"ר א' רובינשטיין:

הבעיה היא זו שכאן מדובר בקרובי משפחה, כאשר אני פונה גם לחוש הצדק שלך. קרוב המשפחה הזה, לגבי מזרח ירושלים לא היה אף פעם נפקד, ואנחנו אומרים: אנחנו מתעלמים מכל הבעיות של הדדיות עם ירדן, אנחנו אומרים: רק לגבי זה. יש מצוקה גדולה מאד במזרח ירושלים, אנחנו יודעים את זה - קשה לבנות, הליכים נמשכים הרבה מאד זמן.

אנחנו אומרים: כאן, מה שנעשה בחוזה השלום משנת 1994 והלאה, יהיה נכון.

י' ביבי:

יש מנגנון של פיקוח, של רישום, יש קשר ביניכם לבין ירדן. צריך לדעת מי זה, מה זה, יש תצהירים, עורכי-דין. האם אנחנו בכלל בנויים למערכת הזאת?

היו"ר אי רובינשטיין:

זאת לא הבעיה. יש רישום, הכל רשום. הבעלים רשומים אצלו.

י' שמש:

לעולם אין 100% רישום של נכסי נפקדים.

היו"ר אי רובינשטיין:

אז זה גם לא מ-1994.

י' שמש:

אבל ההקנייה היא לא בגלל רישום. ההקנייה היא קונסטיטוטיובית, מהחוק. יש הרבה נכסים שאני לא יודע עליהם. זה מגיע אלי רק כאשר מגיעה איזו התדיינות.

היו"ר אי רובינשטיין:

אם אתה לא יודע עליהם, אתה לא תיתן את זה. החוק חל לגבי מי שבא, מוכיח בעלות בטאבו ובאמצעות עורך-דין ישראלי נותן תצהיר: אני מזכין למכור או לתת בירושה, זכו'.

י' ביבי:

לדעתי, החוק הזה מסבך אותנו. השיטה שלי היא הרבה יותר נוחה. יש לו 60%. מה מעניין אם זה של מוסטפה או של מוחמד או של מישהו אחר? את ה-60% שלי קיבלתי מבית המשפט, שזה החלק שלי.

היו"ר אי רובינשטיין:

סגן השר, חבר הכנסת וליד צאדק לא מדבר רק על חלוקת קרקע, הוא גם רוצה הקנייה של הקרקע, הוא גם נכנס לעניין הבעלות.

י' ביבי:

הוא יכול לחייב את בן-דודו למכור?

היו"ר אי רובינשטיין:

הוא לא מחייב. מדובר על לאפשר לבן-הדוד שלו למכור, לאפשר לאחיו שיחלק.

י' ביבי:

אחרי כן הוא ירצה למכור.

י' צאדק:

אני מניח שיש ועדה שיושבת על העניין איך לשחרר.

י' שמש:

ועדת שחרורים על פי החוק.

ו' צאדק:

כן, לפי חוק.

מ' תנורי:

היא לא מוסמכת. מה שאתה אומר לגבי הוועדה הזו, זה לא במסגרת ההצעה.

אני רוצה לחדד את מה שאמר יגאל ביבי. ראשית, שיהיה לכם ברור - החוק הזה לא יכול לחול רק לגבי נכסים פנויים. יש הרבה מאד מבנים, יש גם חלקות עם מבנים, שישנם בתוך החלקה הזו גם חלקים לנפקדים שנמצאים בירדן, זאת אומרת גם זה יתן פתרון, שאותם חלקים יימכרו לאותם בני דודים או אחים שנמצאים באותו מקום.

יגאל אמר: אם אתם מדברים על נושא של ניצול הקרקע, וזה מפריע לך, הוא נותן לך את חוק התכנון והבניה שמאפשר לך, במסגרת איחוד וחלוקה או בהסכמה של הבעלים, או שלא בהסכמה של הבעלים.

ע' אלמלכ דהאמשה:

כן, אבל ההצעה מדברת על שחרור, לא על חלוקה.

מ' תנורי:

יגאל, הם לא מדברים על נושא של ניצול הקרקע. הם טוענים כך: לגבי חלקים של בני-דודנו, שנמצאים בירדן, אנחנו רוצים שלאח תהיה הזכות לנצל אותם, אם זה בנוי או לא בנוי. זה הרעיון.

היו"ר א' רובינשטיין:

רק לנכסים שניתנו לרשות הפיתוח.

מ' תנורי:

לאפוטרופוס.

היו"ר א' רובינשטיין:

רק אפוטרופוס.

מ' תנורי:

אפוטרופוס, זו המגמה. האפוטרופוס, ברוב המקרים, אין לו ידיעה, אין לו מידע לגבי כל אותם נכסים. אם מגיע לו מידע כזה, הוא שם את היד על הנכס. לגבי מזרח ירושלים זה מקרה מיוחד.

אני סקפטי אם אפשר להחיל חוק שהוא מתייחס רק למזרח ירושלים. אני אומר זאת בכנות, כתושב ישראל.

ע' אלמלכ דהאמשה:

אין חוקים מיוחדים לירושלים?

היו"ר א' רובינשטיין:

יש חוקים מיוחדים למזרח ירושלים.

מ' תנורי:

היה חוק נכסי נפקדים ב-1973, לא שאמרו לתושבי מזרח ירושלים לשחרר להם את הזכויות, אלא אמרו: לשחרר להם את כל הזכויות בישראל, זאת אומרת תושב מזרח ירושלים קיבל פיצוי בכסף עבור כל נכסיו בישראל.

לגבי הנושא הזה אני סקפטי אם אפשר להחיל חוק רק לגבי תושב מזרח ירושלים.

ו' צאדק:

קודם כל, אני רוצה לענות לסגן השר יגאל ביבי. הבעיה היא לא רק בעיה של ללכת לבית משפט, זה גם כרוך בהרבה בעיות. יש כאלה שנושאים דרכונים של מדינות אחרות, מה שמוגדר בחוק, שאתה לא יכול להביא אותם והכניסה שלהם היא מאד מאד קשה.

יש מצוקת דיור איומה במזרח ירושלים, וזה ידוע לכל. שנית, לדעתי, בגלל מה שאמרת, שיש כאן קרבת משפחה והנכס הוא כמעט שלהם מכיוון שהם בני-דודים, בני אותו דם, מן הדין גם לשחרר אותם לקראת המצוקה של הבעיה במזרח ירושלים.

שלישית, זה צריך להיות בתודעה - אני חי בתוך עמי ואני יודע שכאשר אנחנו מדברים על שחרור נכסים בתוך, זו בעיה בלתי אפשרית כמעט בנסיבות הקיימות, אתה מתנגח עם הקיר.

באיתי כאן כדי להגביל את זה בצורה מאד מאד משמעותית למזרח ירושלים, ואך ורק למזרח ירושלים, השטח שסופח לישראל בשנת 1967.

היו"ר א' רובינשטיין:

ורק שזה פחות מ- 50%.

ו' צאדק:

וזה רק פחות מ- 60%.

אני מציע שבמידה שיותר ממחצית בעלי הזכות בנכס אינם נחשבים נפקדים, יתרת הנכס ישוחרר כך: אם הנפקדים נושאים דרכונים של ארצות שהן לא אויבות, ישוחרר הנכס לטובתם.

י' שמש:

לטובת מי? הנפקדים שנמצאים במצרים או בירדן.

ו' צאדק:

אם הם נושאים דרכונים של ארצות אויב, ישוחרר הנכס לטובת בעלי הזכויות שאינם נפקדים.

היו"ר א' רובינשטיין:

אני מנסח את ההצעה כעת בצורה אחרת. אפשר להכניס את זה לחוק יישום השלום או לחוק נכסי נפקדים, זה לא משנה.

חוק יישום חוזה השלום בין מדינת ישראל לבין הממלכה הירדנית ההאשמית מ-1995 אומר כך:
"6. (א) על אף האמור בחוק נכסי נפקדים, התש"י-1950, החל ביום ז' בכסלו התשנ"ה (10 בנובמבר 1994), לא יהא נכס לנכס נפקד בשל כך בלבד שבעל זכות בו היה אזרח או נתין של ירדן, או נמצא בירדן לאחר המועד האמור".

וכאן צריך להוסיף סעיף שאומר, שלגבי נכס שלמעלה מ-50% ממנו נמצא בידי תושב ישראל במזרח ירושלים, הגר במזרח ירושלים, יחול הסעיף הזה גם משנת 1967. זאת אומרת שאותו דבר שחל מ-1994 בנושא נפקדים, יחול אז בתנאים המיוחדים שתיאר חבר כנסת וליד צאדק.

י' שמש:

שזה רק קרבת משפחה.

היו"ר א' רובינשטיין:

לא, למה קרבת משפחה? אני מוכן גם לקרבת משפחה.

י' שמש:

כי אתה יוצר בעיה: אתה משחרר ל-א' נכסים של משפחה Y.

מ' תנורי:

לדעתי, כפי שאתה ניסחת, הייתי קונה 50%, אבל זה גם דיון של הממשלה. אני עובד מדינה, זו המדיניות אם כן או לא.

אם היית כבר מנסח ועל מנת שגם הפקידים מחר יוכלו לבצע, ראשית לא הייתי מכניס את הנושא של 50%. אתה אומר בצורה הברורה ביותר: התיקון הזה כפי שמופיע בחוק, יהיה משנת 1967. עכשיו לא מדברים על שחרור בכלל, אני לא משחרר לא לבן-דוד ולא לאח.

היו"ר א' רובינשטיין:

הוא יכול לעשות עסקות.

מ' תנורי:

בעל הזכויות, כפי שנאמר כאן, קונה נכס או מוכר נכס בירדן מ-1994, לגביו אם הוא לא היה נפקד - אני אומר מ-1967 - רשאי בעל הנכס שנמצא בירדן לעשות כאוות נפשו בנכס. הוא רוצה - יתן אותו במתנה, ירצה - ימכור אותו לבן-דודו, ירצה - ימכור אותו לזר תושב מזרח ירושלים.

י' ביבי:

הוא לא אומר רק ירדן, הוא אומר גם עירק.

ועדת הכלכלה
11.1.99

ו' צאדק:

רק ירדן.

מ' תנורי:

אמנון, אתה דמוקרט במלוא מובן המילה. אני אומר: לי יש נכס, אני תושב ירדן ואני מקבל לא מבן-דודי. אני יכול למכור למישהו אחר במחיר יותר גבוה. למה אתה מחייב אותי למכור לבן-דודי?

א' בנדלר:

עדיף לתת לו לנהוג בנכס כמנהג בעלים.

ל' זרון:

אבל זה נכס בשותפות, מלכתחילה.

מ' תנורי:

כאן לא מדובר על שחרור. אין ויכוח שבכל ארץ וארץ אתה יכול לשאול את השאלה: מה זאת אומרת, איך אדם ימכור, איזה מסמכים? אנחנו מזהים, מאשרים הסכמים בין הקונסול הישראלי בירדן, זאת אומרת מסמכים שהטאבו יקבל אותם. לכן, אני אומר שזה נושא של חקיקה.

היו"ר א' רובינשטיין:

אתה מציע את זה?

מ' תנורי:

אני מציע את זה. לדעתי, זה גם דמוקרטי. אתה לא אומר, אין שחרור כאן, הדבר היחיד שאתה אומר: אני מכיר בזה, כבעל נכס שהוא בירדן לגבי מזרח ירושלים, לאחר 1967, כדי לא לראות אותו נפקד.

יש בעיה עם 1967. אם הוא נולד אחרי 1967, הוא לא נפקד. אם הוא נולד לפני 1967 והוא היה בירדן, אז מה, הוא נפקד? לכן, אני אומר: תשקול גם את הנושא של 1967.

היו"ר א' רובינשטיין:

הרי הוא נפקד מכח זה שישראל...

מ' תנורי:

הוא היה בשנת 1954 בירדן, לא רק מ-1967. השאלה אם אתה מדבר על ישראל ב-1967 כשמזרח ירושלים...

ו' צאדק:

1954 לא חל על מזרח ירושלים.

י' ביבי:

יכול למכור לישראלים אפילו, יכול למכור אפילו לאמריקאים.

א' בנדלר:

ישלחו לו לחתום על תכניות בניה והוא יישאר הבעלים.

מ' תנורי:

לכן, אני אומר שצריך לנסח זאת בדרך שאני הצעתי.

היו"ר א' רובינשטיין:

הטענה היא פשוטה: שלגבי נכסים במזרח ירושלים - אני מדגיש, למעט נכסים שהוקנו לרשות הפיתוח שעליהם קמים שיכונים - אני זוכר את הדיון של ראש הממשלה יצחק רבין עם המלך חוסיין. עלתה כאן בעיה לגבי נכסים רבים מאד שיש לאזרחים ירדניים ברחבי הארץ: ביפו, בחיפה, ברמלה, בלוד. אנחנו אומרים שבזה אנחנו לא נוגעים כי יש כאן עניין של הדדיות, יש גם קרקעות של יהודים ברמת הגולן, וכו'.

אנחנו מדברים רק על מזרח ירושלים, שם יש גם מצוקה אמיתית וגדולה. אי אפשר לומר שאדם שהיה תחת שלטון ירדני, היה נפקד. אנחנו אומרים: את הנכסים שלו ביפו, את זה הוא איבד במלחמת ששת הימים - גם לגבי זה יש דעה, אני לא רוצה להביע אותה כאן. אפשר היה להגיע להסדר הדדיות אולי כבר אז, אבל לא הגיעו, ולכן אנחנו לא מדברים על זה - אבל לגבי הנכסים שלו במזרח ירושלים ולא כל שכן שברוב המקרים מחזיקים בני משפחה, אני חושב שההגבלה ל-1994, וזה בעצם מה שאומר חבר הכנסת וליד צאדק, היא לא מוצדקת.

אני כבר אומר שעל זה אני לא אקיים הצבעה, נקיים הצבעה בשבוע הבא, שלא תהיה כאן יותר סחבת.

נפגשתי עם נציגי הממשלה, נפגשתי עם היועץ לענייני ערבים, הסברתי לו את העניין. זאת ישיבה שניה, מתי הועברה הצעת החוק בקריאה מוקדמת? לפני למעלה משנה, אני חושב.

ל' ורון:

ב-27 במאי 1998.

היו"ר א' רובינשטיין:

אנחנו מוכרחים להביא את זה להכרעה. ההצעה שלנו היא פשוטה ואני גם ארחיב אותה - לא 50% כמו שאמר מר תנורי. לגבי נכסים במזרח ירושלים שלא הוקנו לרשות הפיתוח, אדם שטכנית היה נפקד - אנחנו מדברים על אזרח ירדן - יחול עליו אותו דבר שחל בסעיף 6.(א).

ע' אלמלך דהאמשה:

להחיל את סעיף 6.(א) על נכסים במזרח ירושלים לא רק מ-1995, אלא אחורה ל-1967.

י' ביבי:

מעשית, כל הערים העתיקות, הבעיה שלהן היא לא בעיה של נפקדים או לא נפקדים. קח לדוגמה את טבריה. כל הקרקעות של אבי ושל סבי הופקעו בעיר העתיקה. למה? כי נוצר מצב שערים עתיקות, לאחר הרבה שנים, יש לך יורשים ויורשי יורשים, תתי-יורשים וכו', אתה לא יכול לעשות דבר.

הדרך היחידה לבנות מתחמים בערים עתיקות היא שהמדינה מפקיעה את כל השטח ונותנת פיצויים לבעלים - מי שרשום. אם אלה מתחמים גדולים, למשל לאדם יש שטח שנראה בעין, נותנים לו שטח לפי איחוד וחלוקה מחדש של החלקות, ואז הישראלים לא נפגעים בענין וגם החלקים נשארים.

אם אתם חושבים שהחוק הזה יגרום לכך שהקרקע תהיה זמינה לבניה, אתם טועים. מה שצריך לעשות בענין זה שרשות אחת מרכזית תיקח את הקרקעות, או שנקים רשות מסויימת, תתכנן אותם ותעשה איחוד וחלוקה. למשל, יש שלושה דונם: שני דונם של ישראלי, דונם אחד של עשרה יורשים בירדן. אתה את השטח שלך מקבל בחלוקה.

ו' צאדק:

אני יודע שאפשר לעשות איחוד וחלוקה.

י' ביבי:

אם אתם רוצים מעשית לבנות, שייבנו ושאנשים ייהנו, זאת הדרך ואין דרך אחרת.

סבתי קנתה רכוש, ספרנו לפני שבועיים: יש 350 יורשים על הרכוש הזה. לך תתעסק עם הענין הזה, הרי זה סיפור.

לכן אני אומר: אם אתם רוצים פתרון מעשי, זה לא החוק שיציל את המצב.

נאמר כאן שצריך להביא את זה לממשלה. אני חושב שגם אם אתה מחוקק חוק כזה, זה למעשה צ'ופר לירדן. הממשלה צריכה לשבת, להראות שהנה, קיבלתם משהו. אין מתנות חינם. אולי יש לממשלה אינטרסים נוספים, אולי יש לממשלה רעיונות חדשים.

אמנון, אני חושב שאתה בדרך הנכונה, אבל המהירות מהשטן, ואני אומר: צריך גם לאפשר לממשלה, אנחנו אזרחים של מדינת ישראל, שתהיה במשא ומתן עם ירדן, שתראה שהיא עושה משהו, שהיא עושה מחוות לירדן, אולי יש לה אינטרסים אחרים. תנו את הזמן לממשלה. אני לא אומר שלא, אבל תנו לזמן לעשות את זה.

מ' תנורי:

נקודה ראשונה - יש לי ספק אם ההצעה הזו יכולה להחזיק רק לגבי מזרח ירושלים.

דבר נוסף, ואני רוצה שיהיה ברור - במזרח ירושלים הופקעו שטחים גדולים מאד, שהוקמו על לב השכונות היהודיות. עקב החקיקה הזאת, עלול להיות שגם בעלי הקרקעות הללו שהם תושבי ירדן יהיו זכאים לפיצוי.

היו"ר אי רובינשטיין:

אנחנו נוציא את זה במפורש. אמרתי במפורש וחזרתי שלוש פעמים.

מי תנורי:

אמרת רשות הפיתוח. מי שהפקיע זה מדינת ישראל.

י' שמש:

הפקעה זה מדינה.

מי תנורי:

כדאי לאזכר.

ו' צאדק:

כתוב באופן מפורש בדברי ההסבר: "ובעיקר את המיועדים לבניה או המהווים עתודה לקרקע לבניה...". - באמת.

מי תנורי:

הופקעו כ-20 אלף דונם.

ו' צאדק:

תפסיקו לחשוב על תורת השלבים, באמת.

היו"ר אי רובינשטיין:

הנקודה ברורה - מוצאים מכלל זה גם נכסי רשות הפיתוח וגם הנכסים שהופקעו על ידי שר האוצר.

נציגת משרד המשפטים.

אי הורוביץ:

אנחנו באים לתקן חוק שהוא בעצם חוק יישום חוזה השלום, וכאשר כתוב במפורש שהמטרה שלו ליישם חוזה שלום, אי אפשר לתקן חוק שבעצם בא ליישם את זה, כאשר החוזה לא מתוקן. החוק בא בעצם ליישם עקרונות שהוסכמו בין ממשלת ירדן לבין ממשלת ישראל.

היו"ר אי רובינשטיין:

זה משפט פנימי ישראלי. אנחנו עושים את זה לא מתוך חובה כלפי ירדן, אלא מתוך תחושת חובה כלפי אזרחי ישראל ותושבי ישראל. את זה אני לא מקבל.

אי הורוביץ:

זה לא יתיישב במטרה של החוק.

א' בנדלר:

בחוק נפרד. מה שהיא אומרת, שלא בחוק הזה, והטענה הזו צודקת.

א' הורוביץ:

אני רוצה להעיר שמי שניסח את סעיף 6, שנובע גם מהחוקה עצמו, היו סיבות למה הגיעו למסקנה שצריך רק מאותו תאריך שנחתם ההסכם ולא ללכת אחורנית.

לגבי ההבחנות שאתם מבקשים לעשות בתיקון, שרק אם פחות מ-50% בידי אזרח ירדני, אני לא רואה שום הצדקה לכך. אם בעצם מדובר על כך שאזרח ירדני יוכל לממש את זכויותיו בקרקע, למעשה אותו אזרח זכאי לממש גם אם הוא בעלים של 95%.

היו"ר א' רובינשטיין:

זאת ההצעה של מר תנורי.

א' הורוביץ:

כן.

היו"ר א' רובינשטיין:

אנחנו נבטל את ההבחנה.

ו' צאדק:

אני יורד מה-50%.

היו"ר א' רובינשטיין:

נבטל את זה. הרעיון הוא פשוט: אזרחי ישראל הם לא נפקדים, אזרחי ירדן הם נפקדים לגבי כל מה שהיה לפני 1967 בתחום ישראל, משום שזו ירושה של מלחמת העצמאות, היא כרוכה בהסדרים הדדיים עם מדינות ערב לגבי רכוש יהודי ערב, לגבי רכוש יהודי בירדן וכו'.

לגבי מזרח ירושלים אני אומר במפורש, זה לא סתם תיאורטי, משום שיש שם מצוקה גדולה מאד, אנחנו אומרים: כאן אנחנו עושים חריג קטן, ולאחר שהופקעו 20 אלף דונם...

ו' צאדק:

21 אלף דונם.

היו"ר א' רובינשטיין:

21 אלף דונם ואני לא יודע איזה סכום נותר - אני חושב שנוותר שטח קטן מאד, אנחנו רוצים לעשות צדק חלקי, לא צדק אבסולוטי. זה לא קשור להסכם השלום עם ירדן, הסכם השלום יידון בבוא העת, אנחנו מקווים שהבעיה הזו תוסדר.

אנחנו רוצים לעשות צדק עם אנשים שהם תושבי ישראל וגם עם אנשים שהם לא תושבי ישראל ושהם לא היו נפקדים, במובן האמיתי של המילה. הם ישבו תחת שלטון ירדן, מה הם יכלו לעשות כדי להימנע מהחוק הזה?

אני חוזר ואומר: יפו, רמלה, חיפה לא בעסק הזה. השטח שלהם במזרח ירושלים שלא היה כלול בתחום השיפוט הישראלי עד 1967, לדעתי זה צדק אלמנטרי לעשות להם.

א' הורוביץ:

לנקודה זו אני גם רוצה להתייחס, לאותה הבחנה בין מזרח ירושלים לשאר שטחי ישראל: אם ההגיון בעצם לאפשר לאותו אזרח ירדני לממש את זכויותיו בקרקע שהוא ירש יחד עם אחיו, גם לגבי שטח בתוך מדינת ישראל, אם היום נפטר אזרח ישראל ואחד מהיורשים בעצם יושב בירדן והוא נפקד, בעצם אתה גורם להבחנה בין הזכות שלו לממש את זכויותיו לבין מישהו שהקרקע נמצאת במזרח ירושלים, ולזה אני לא רואה הצדקה.

היו"ר א' רובינשטיין:

נכון. אני אומר דבר כזה: מה שעשו בשנת 1994 כללי, אני עושה מ-1967 לגבי מזרח ירושלים.

א' הורוביץ:

אני מדברת על אזרח שנפטר היום. הנפקד שיושב בירדן רוכש את זכויותיו היום...

י' שמש:

אין בעיה.

היו"ר א' רובינשטיין:

היום אין בעיה. כל ההבחנה הזאת היא כל כך שרירותית.

י' שמש:

נניח שהיום אדם בישראל, יש לו ילד אחד בירדן, הילד יכול להירשם.

מ' תנורי:

לכן אמרתי שהסעיף הזה הוא הרלוונטי.

היו"ר א' רובינשטיין:

אם משרד המשפטים יתנגד שזה יהיה בחוק הסכם השלום, אנחנו נכניס את זה בחוק נכסי נפקדים.

י' שמש:

אבל אז צריך לעשות שינויים בהרבה סעיפים אחרים. קודם כל שאלת השיוויון.

היו"ר א' רובינשטיין:

אני לא מבין את זה. חוק הסכם השלום עם ירדן הוא חוק פנימי, ואנחנו עושים אותו לא בגלל חובה כלפי הממלכה ההשמית. אנחנו עושים את זה מתוך תחושת חובה לגבי אנשים שנפגעים מהמצב הזה בשטחיהם.

הציע חבר הכנסת וליד צאדק שזה יהיה לגבי פחות מ- 50%,
הציע מר תנורי שנמחק את ההבחנה.

בכמה שטח מדובר בכלל, מה השטח שמדובר בו?

מ' תנורי:

אני לא יודע.

היו"ר א' רובינשטיין:

כל השטח של נכסי נפקדים בירושלים.

ו' צאדק:

יש להם מספרים, אבל הם לא רוצים להגיד אותם, אבל מה שאני
יודע, מדובר בערך על 180 דונם.

מ' תנורי:

הגזמת.

י' שמש:

איזה 180, מה פתאום.

ו' צאדק:

אז יש כוונות בכך.

י' שמש:

רק באזור של בית חנינה, להערכתי, יש משהו בסביבות 800 עד
1000 דונם.

מ' תנורי:

האפוטרופוס יצטרך לעבור חלקה חלקה.

היו"ר א' רובינשטיין:

אין לכם מושג כללי כמה יש במזרח ירושלים?

י' שמש:

כי לא נעשה סקר שיטתי לתפיסת הנכסים האלה. איך אמר שמגר
בזמנו? זה לא 1948, מסיבות שונות, אז לא הלכו "להתלבש" על כל
חלקה וחלקה.

היו"ר א' רובינשטיין:

אז על אחת כמה וכמה שצריך להסכים לחוק.

י' שמש:

זה עוד לא אומר שמבחינה משפטית, יורידית, אני אעשה את השינוי. אני לא יכול לעשות את השינוי.

היו"ר א' רובינשטיין:

רבותי, מדינת ישראל לא שולטת בשטחים האלה.

י' שמש:

אני רוצה להציע משהו אחר. במסגרת החוק הקיים, אם תבוא הנחיה, ומיד אחרי מלחמת ששת הימים היתה הנחיה דומה, שהתייחסה - אגב, מה קורה לגבי אחים או קרובי משפחה ביו"ש, ברמאללה ובשכם?

היו"ר א' רובינשטיין:

תעזוב את זה.

י' שמש:

לא, זה אותו דבר.

היו"ר א' רובינשטיין:

מר שמש, מה היתה ההנחיה ב- 1967?

י' שמש:

לנו אין הנחיה כזו שאומרת. בהחלטת ממשלה, הממשלה באה ומנחה את נציגיה בוועדת השחרורים ואמרה: כאשר תושב יו"ש מוכר לתושב ישראל, הוועדה תתייחס בשונה מאשר ביפו לגבי ההמלצה לשחרר, אבל האנשים האלה בכלל לא באים לוועדה ולא באים לאפוטרופוס.

היו"ר א' רובינשטיין:

אבל ההנחיה הזאת מוכיחה דבר אחד - שאחרי מלחמת ששת הימים היתה הבחנה בין המקרים במזרח ירושלים לבין יפו.

י' שמש:

בעוד דבר אחד, למשל בנכסים שהופקעו על ידי המדינה. למרות שתושב רמאללה ותושב שכם, שהיתה לו קרקע שהופקעה על ידי שר האוצר, הוא נפקד, ואף על פי כן אמרו: לתושבי השטחים המוחזקים על ידי צה"ל, הם יכולים לקבל את הפיצויים ונותנים להם שחרור. משחררים ברגע שהוא יבוא.

תושב רמאללה בא ואומר: הפקעתם לי, תנו לי את הפיצויים, משחררים.

היו"ר א' רובינשטיין:

זה בשטחים, זה דבר אחר.

ו' צאדק:

עזוב את הפיצויים.

י' שמש:

אגב, רוב נכסי נפקדים תושבי שטחים.

ת' חטיב:

אז לא חל עליהם התיקון. שוב חוזר על כך מר שמש - זה חלק קטן. אם הרוב הוא לתושבי השטחים שלא חל עליהם התיקון, זה מחוץ לתמונה.

היו"ר א' רובינשטיין:

מר שמש, כל מה שאמרת מאד מאד מחזק אותי בהשקפה.

י' שמש:

אבל אז זו המלצה מינהלית של הממשלה אל נציגיה בוועדה.

היו"ר א' רובינשטיין:

אבל עשו אחרי מלחמת ששת הימים הבחנה בין קרקעות ורכוש במזרח ירושלים לבין קרקעות ביפו, ובצדק גם. אני חוזר ואומר: בצדק.

מ' תנורי:

הרי דובר על 180 דונם. אני רוצה לומר שמבחינת אחוזים, אלה שתושבי ירדן, מבחינת אחוזים, בעלי קרקעות במזרח ירושלים - 20%. 80% נמצאים ביהודה ושומרון, לא פתרת בעיה.

ת' חטיב:

אז פתרת בעיה של 20%.

היו"ר א' רובינשטיין:

תודה רבה. אנחנו מביאים את זה בשבוע הבא להצבעה. תודיע בבקשה לממשלה.

א' בנדלר:

יש כאן נציג אוצר?

ג' קרת:

כן.

א' בנדלר:

אני מבקשת את התייחסותכם לפי התקנון לנושא האם יש להצעת החוק השלכה תקציבית.

ת' חטיב:

בשבוע הבא חברי הכנסת הערביים לא יהיו כאן.

היו"ר אי רובינשטיין:

נעשה את זה בעוד שבועיים.

היו"ר אי רובינשטיין:

גלית, תעבירי לנו בתחילת שבוע הבא את ההתייחסות התקציבית.

דובר:

הוזמן קצב היום, ולא בא. שהממשלה תתייחס.

י' שמש:

היועץ לענייני ערבים אמר שאין לו מה להגיד.

היו"ר אי רובינשטיין:

נפגשתי עם היועץ לענייני ערבים, הוא אמר: זה ענין פוליטי, זה לא ענין שלי, לא הביע התנגדות להצעת החוק הזו.

י' שמש:

לי הוא אמר: עמדתי כעמדת השר נאמן, כאשר הנושא נדון במליאה, ועמדת השר נאמן היא להוריד את ההצעה מסדר היום.

היו"ר אי רובינשטיין:

אני לא אחטוף כאן הצבעה, היוזמים יחליטו אם בשבוע הבא או בעוד שבועיים.

לי ורון:

גם אנחנו לא יכולים בשבוע הבא, אין חקיקה.

היו"ר אי רובינשטיין:

אנחנו עוברים להצעת החוק השניה.

ב. הצעת חוק נכסי נפקדים (תיקון - ועדי נאמנים), התשנ"ז-1997, של קבוצת חברי כנסת (פ/1525)

היו"ר א' רובינשטיין:

אנחנו דנים בהצעת חוק נכסי נפקדים (ועדי נאמנים). חבר הכנסת חטיב, אתה כבר דיברת?

ת' חטיב:

לא הייתי בפעם הקודמת.

היו"ר א' רובינשטיין:

אני אומר בקצרה, מכיוון שהחוק הוצג וקיימתי לגביו דיון עם היועץ לענייני ערבים.

ההצעה חוזרת מדי כנסת בכנסת, לעשות דמוקרטיזציה של ועדי הנאמנים שנמצאים בשבע ערים מעורבות, נכון?

י' ביבי:

גם ההקדש היהודי.

י' שמש:

חמש.

ת' חטיב:

בחוק יש שבע, בשתיים אין נכסים.

היו"ר א' רובינשטיין:

אצל היהודים יש הסדר סטטוטורי. אין הרי הקדש יהודי, יש נכסי השירותים הדתיים היהודיים. יש מועצות דתיות.

דובר:

מועצת הרבנות.

היו"ר א' רובינשטיין:

יש פרטיים.

א' הורוביץ:

נאמנים.

היו"ר א' רובינשטיין:

זה לפי חוק ההקדשים.

י' ביבי:

כאן מדברים על הקדשים ציבוריים?

היו"ר א' רובינשטיין:

רק על הווקף מדברים ורק על ועדי הנאמנים.

ת' חטיב:

ורק על מה שהמדינה שחררה.

היו"ר א' רובינשטיין:

לא הספקתי לדבר עם חבר הכנסת חטיב, דיברתי עם חברי כנסת אחרים, אתה פשוט לא היית כאן כשזה נדון.

יש הצעה לבחירות, שהתושבים המוסלמים יאופשר להם על פי תקנות שיתקין שר הדתות, לבחור את הנציגים שלהם לנאמנים. אני הוספתי לכך הצעה.

י' ביבי:

פעם בארבע שנים זה אסון. יש לזה קונוטציה שאתה בוחר שלטון.

היו"ר א' רובינשטיין:

אני מוכן שזה יהיה לתקופה אחרת. תציע אתה את תקופת הזמן.

י' ביבי:

בתקנות, כל פעם שמצא לנכון השר, ולא יפחת מחמש-שש שנים.

היו"ר א' רובינשטיין:

בסדר, חמש-שש שנים.

דובר:

ולא יעלה על...

דובר:

אתה מדבר על בחירות?

י' ביבי:

לא. ימנה השר, בתיאום עם גורמים אלה ואלה, אם זה העיריה, אם זה הממשלה.

י' שמש:

היום זה הממשלה במלואה ממנה.

י' ביבי:

אני מציע כמו שבחרים במועצות דתיות, יבחרו את הנציגים.

היו"ר א' רובינשטיין:

אתה מציע כמו בחוק מועצה דתית.

י' ביבי:

כן. בוחרים 45% נציגי השר, 45% נציגי העירייה, ו-10% נציגי ראשי הקודש, הרב.

דובר:

אצלכם זה הקאדי.

היו"ר א' רובינשטיין:

חבר הכנסת חטיב, אתם מוכנים לשקול את זה?

ת' חטיב:

אני מסכים. אז הציעו לי את ההצעה שלך ואני אמרתי שזו התקדמות בשלב הזה לקראת יותר הוגנות, יותר צדק ופחות פשע לגבי מה שנעשה שם.

היו"ר א' רובינשטיין:

יש כאן הצעה של סגן השר שאומרת: אותו דין ליהודים ולערבים. אמנם, לא לגבי אותו נושא.

י' ביבי:

אותו נושא - מועצה דתית.

היו"ר א' רובינשטיין:

דומה. ההצעה היא פשוטה: 45% ממשלה, אין לה רוב, 45% עירייה שבה בדרך כלל יש גם נציגים ערבים, צריך לזכור את זה - לא תמיד, אבל בדרך כלל בערים המעורבות יש.

י' שמש:

רמלה, לוד בוודאי, חיפה.

היו"ר א' רובינשטיין:

גם יפו היום.

י' שמש:

גם עכו.

היו"ר א' רובינשטיין:

ו-10% על ידי בית הדין השרעי. עושים עסקה.

ת' חטיב:

אני מקבל את זה, למרות שההצעה הראשונה היתה יותר פשוטה.

י' ביבי:

זה יעשה לכם מהומות.

דובר:

החמישים חמישים?

י' ביבי:

לא, שתעשה בחירות.

היו"ר א' רובינשטיין:

חבר הכנסת חטיב, עשינו עסקה, גמרנו. אנחנו מביאים את זה להצבעה.

י' ביבי:

השר יתקין תקנות.

א' בנדלר:

מה בדיוק משמעות ההחלטה?

היו"ר א' רובינשטיין:

אתה הצעת אחת לחמש שנים.

אנחנו נעשה זאת בדיוק כמו בחוק המועצות הדתיות היהודיות, בהבדל אחד, שבמקום נציגי הרבנות הראשית, יהיה נציגי בית הדין השרעי.

י' שמש:

לא נציגי...

היו"ר א' רובינשטיין:

ממוני...

י' שמש:

בעכו יש קאדי, ביפו יש קאדי.

היו"ר א' רובינשטיין:

לא קאדי, יש מקומות שאין קאדי. בית הדין השרעי שמופיע בחוק - לא מקומי, אלא ארצי.

י' שמש:

ארצי זה רק לערעורים. אין ארצי, יש רק לערעורים.
בית הדין לערעורים הארצי ימנה ביפו, ימנה בעכו?

היו"ר א' רובינשטיין:

כן, בכל מקום, כמו היהודים.

י' שמש:

זה הרב הראשי שממנה?

י' ביבי:

לא. בואו נחשוב על זה.

א' בנדלר:

שהם יביאו הצעה לישיבה בעוד שבועיים.

י' ביבי:

כמו המועצות הדתיות. הקאדי של באר-שבע, הוא ממנה בבאר-שבע.

היו"ר א' רובינשטיין:

שיוויון בדין.

י' שמש:

אבל ברמלה ובלוד אין קאדי.

היו"ר א' רובינשטיין:

במקום שאין קאדי מקומי...

י' ביבי:

הוא שייך לבית הדין...

היו"ר א' רובינשטיין:

אין הגדרה בחוק.

י' שמש:

יש אזורי שיפוט של בתי הדין.

היו"ר א' רובינשטיין:

באזור השיפוט של בית הדין השרעי.

י' שמש:

אגב, עד לפני כמה שנים, גם ירושלים. בירושלים היום יש קאדי.

היו"ר א' רובינשטיין:

כעת תפתרו לי בעיה אחת: כמה ועדי נאמנים יש?

י' שמש:

חמישה.

היו"ר א' רובינשטיין:

כאן כתוב: רמלה, לוד...

מ' תנורי:

אבל פעילים חמישה.

ת' חטיב:

שבעה - בשפרעם ובנצרת אין.

י' שמש:

פשוט אין נכסים.

היו"ר א' רובינשטיין:

בחוק יש...

דוברים:

שבעה.

היו"ר א' רובינשטיין:

אז אנחנו הולכים לפי החוק.

ת' חטיב:

אולי כבר תוך כדי התיקון, נבטל את נצרת ושפרעם, אם אין נכסים. בחוק המקורי בוטלו.

היו"ר א' רובינשטיין:

אנחנו קובעים כך: אנחנו מחילים את העקרונות של חוק שירותי דת יהודיים בכל האמור שם למועצות דתיות יהודיות, לגבי ועדי הנאמנים - בתל-אביב-יפו, רמלה, לוד, חיפה ועכו.

במקום שיש קאדי, הקאדי ממלא את ה-10%. במקום שאין קאדי, הקאדי שבתחום השיפוט שלו נמצאת הרשות המקומית, בדיוק כמו בחוק המועצות הדתיות, ואנחנו ניתן חצי שנה לכניסת החוק לתוקפו, כדי שמשרד הדתות ייערך לכך.

י' שמש:

לתשומת לב, ה- 10% האלה ייאלץ את הרשויות למנות לפחות עשרה חברי ועד.

י' ביבי:

למה עשרה?

י' שמש:

תמנה פחות מאדם?

היו"ר א' רובינשטיין:

תצמצמו ליהודים גם.

י' ביבי:

שלושה - הרשות המקומית, שלושה - השר, ואחד הקאדי.

היו"ר א' רובינשטיין:

אני מוכן גם לזה, אני מקבל את הצעת סגן השר. כמו ליהודים.

אני מתקן את ההצעה. ההצעה של סגן השר, שאני מקבל אותה והיא תבוא להצבעה - נצביע על העיקרון ואחר כך ננסח את זה ונביא זאת לדיון נוסף.

ההצעה אומרת: שלושה נבחרים על ידי השר, שלושה על ידי הרשות המקומית שבתחומה הוא נמצא...

י' שמש:

איך נבחר?

היו"ר א' רובינשטיין:

סליחה, אין נבחרים כאן.

י' שמש:

היושב-ראש.

היו"ר א' רובינשטיין:

כמו במועצות הדתיות היהודיות.

י' ביבי:

השבעה בוחרים את היושב-ראש.

היו"ר א' רובינשטיין:

ואחד על ידי הקאדי או הקאדי האזורי.

זה העיקרון. אנחנו מחליטים לאמץ אותו. ננסח אותו ולאחר שיהיה לנו הניסוח, אנחנו מביאים אותו בעוד שבועיים לאחר החג, להצבעה.

א' בנדלר:

אני מציעה שאולי משרד הדתות יעביר לנו הצעת נוסח.

י' ביבי:

תנסחו אתם. אם אתם רוצים, אני יכול לעזור.

י' שמש:

אני בעד ההצעה של חבר הכנסת חטיב, להוריד מנוסח החוק המקורי את שתי הערים: שפרעם ונצרת.

היו"ר א' רובינשטיין:

סיכמנו, קראתי את זה לפרוטוקול.

י' ביבי:

אני מקווה שתרמתי את תרומתי.

היו"ר א' רובינשטיין:

תרמת תרומה חשובה. תודה רבה על השתתפותך.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 11:40.